

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Marjo Pihlaja-aho

Olohuonetoiminta

Osallisuutta sosiokulttuurisen innostamisen kautta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

2.3.2019

Tekijä Otsikko	Marjo Pihlaja-aho Olohuonetoiminta. Osallisuutta sosiokulttuurinen innostamisen kautta.
Sivumäärä Aika	26 sivua + 3 liitettä Maaliskuu 2020
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Sosionomi (AMK)
Ohjaajat	Lehtori Seija Mäenpää Yliopettaja Jyrki Konkka
<p>Opinnäytetyössä tarkoituksena oli kehittää vapaa-ajantoimintaa vastaanottokeskuksen miesasiakkaille. Toiminnan tavoitteena oli sosiokulttuurisen innostamisen sekä itseohjautuvuusteorian kautta tuottaa sosiaalista osallisuutta tukevaa toimintaa. Sosiaalisen osallisuuden kautta tuotettua yhteisöllisyyttä sekä mielekästä tekemistä kaivattiin vastaanottokeskuksen arkeen.</p> <p>Sosiokulttuurisen innostamisen avulla pyrittiin samaan asiakkaita osallistumaan toiminnan suunnitteluun sekä sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Itseohjautuvuusteorian määrittelemät ihmisen perustarpeet omaehtoisuudesta, yhteisöllisyydestä sekä kyvykkyydestä toimivat kehittämistehtävän taustalla. Toimintaa pyrittiin toteuttamaan asiakkaiden voimavarojen sekä kiinnostuksen pohjalta. Toiminta oli omaehtoista ja osallistumista myös aktiviteetin vierestä seuraamiseen tuettiin.</p> <p>Toimintaa järjestettiin vastaanottokeskuksen olohuoneessa kuusi kertaa. Kehittämistehtävässä haluttiin, että asiakkaat löytävät olohuoneeseen viettämään vapaa-aikaa yhdessä muiden asiakkaiden kanssa. Toiminnassa kartoitettiin asiakkaiden tilannetta sekä voimavaroja, ja kuunneltiin ehdotuksia toiminnalle. Monet asiakkaat käyvät työssä tai koulussa, ja heidän toiveitansa olikin tekeminen, joka on rentoa ajanvietettä. Toiminnassa toteutettiin neljä kertaa kuudesta kortin pelaamista, asiakkaiden toiveiden mukaan. Yksi toimintakerta oli Dominon pelaaminen sekä yksi olohuoneen maalaaminen. Jokaisella toimintakerralla asiakkaita osallistui enemmän ja uusia henkilöitä saapui tiloihin.</p>	
Avainsanat	Osallisuus, sosiokulttuurinen innostaminen, itseohjautuvuusteoria, turvapaikanhakija

Author Title	Marjo Pihlaja-aho Living Room Activity. Social Functioning through Socio-cultural Animation.
Number of Pages Date	26 pages + 3 appendices March 2020
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Specialisation option	Social Services
Instructors	Seija Mäenpää, Senior Lecturer Jyrki Konkka, Principal Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to develop leisure activities to male residents in a reception centre. The aim of these activities was to increase social functioning through socio-cultural animation and self-determination theory. The reception centre was in need for sense of community and meaningful activities that come through social animation.</p> <p>Using socio-cultural animation, the goal was to get residents to participate in the planning of activities and get them to interact with other residents. In the background of this development task was autonomy, relatedness and competence that self-determination theory defines as the basic human needs. The goal was to organize activities based on residents' resources and interests. Participation in the activities was voluntary, and the residents were encouraged to participate just by watching the activities.</p> <p>Activities were organized six times in the living room of the reception centre. The aim of this development work was for the residents to find their way to the living room to spend some spare time with the other residents. The residents' situations and resources were surveyed and their ideas of activities were heard. Many residents of the reception centre go to work or school and their wishes were to do something that was casual. Activity was card game four times out of six as residents wanted. Four out of the six times, the residents wanted to play a card game. One time was playing a game of Dominos and one was painting the living room. Every time that the activity was organized, there were more participants and new residents came to the living room.</p>	
Keywords	social functioning, socio-cultural animation, self-determination theory, asylum seeker

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Maahanmuuttajat ja kulttuurinen moninaisuus	2
3	Maahanmuuttajatyö	3
4	Vastaanottokeskus	5
5	Osallisuus	6
6	Sosiokulttuurinen innostaminen	7
6.1	Sosiokulttuurisen innostamisen määritelmä ja tehtävä	8
6.2	Innostajan rooli	9
7	Itseohjautuvuusteoria	9
8	Kehittämistehtävä	11
9	Menetelmät ja vapaa-ajan toiminnan järjestäminen	12
9.1	Toiminnan suunnitelma ja lähtökohdat	12
9.2	Toiminnan alkukartoitus	13
9.3	Toimintaympäristön muokkaaminen	14
9.4	Omaehtoisuuden, kyvykkyyden sekä yhteisöllisyyden tukeminen	16
9.5	Mielekäs tekeminen	17
10	Arviointi	18
10.1	Palaute toiminnasta	18
10.2	Tavoitteiden saavuttaminen	18
11	Pohdinta	20
	Lähteet	23
	Liitteet	
	Liite 1. Mainos korttipeliin	
	Liite 2. Mainos Dominopeliin	
	Liite 3. Mainos maalaamiseen	

1 Johdanto

Vastaanottokeskusten työntekijöiden haastatteluista nousee usein esiin yleinen näkemys siitä, että turvapaikanhakijat, jotka asuvat vastaanottokeskuksissa, kokevat turhautumista sekä eristäytymistä yhteiskunnasta. Syyksi tähän koetaan olevan heidän vastaanottokeskuksessaan viettämästä ajasta puuttuva merkitys, sisältö sekä toimettomuus. Haastateltavat ovat myös välittäneet kuvaa, että Maahanmuuttovirasto näkee vastaanottotoiminnan lähinnä majoituspalveluina sekä turvapaikanhakuprosessin läpi ohjaamisena. (Haverinen 2018:322.) Tässä opinnäytetyössä on tarkoituksenaan kehittää vapaa-ajantoimintaa vastaanottokeskuksen miesasiakkaille. Toiminnan tavoitteena on innostamisen sekä motivoinnin kautta tuottaa asiakkaiden osallisuutta sosiaaliseen toimintaan. Kehittämistyön teoreettisena viitekehyksenä on sosiokulttuurinen innostaminen sekä itseohjautuvuusteoria. Aikuissosiaalityössä korostetaan merkitystä, jota arkipäivän kokemukset tuovat. Ihmisen elinikäinen ja jatkuva kasvu tapahtuu yhteen nivotussa ympäristössä, jossa yhdistyy sosiaalinen, poliittinen, taloudellinen ja kulttuurien välinen kasvu. Tämä on avannut innostamiselle mahdollisuuden toimia yhtenä strategiana, jossa on mukana sosiaalipedagoginen painotus. (Kurki 2000:16.)

Kehittämistyö toteutettiin Luona Oy:n omistamassa vastaanottokeskuksessa, jossa oli noussut tarve vapaa-ajan toiminnalle. Varsinkin miehille kaivattiin tekemistä, jotta heidän arkensa olisi mielekkäämpää. Vastaanottokeskuksessa oleva tila, jota kutsutaan olohuoneeksi, oli jäänyt asiakkailta käyttämättä. Tila on ollut vapaassa käytössä, mutta asiakkaat eivät olleet hyödyntäneet sitä. Tästä syystä toimintaa järjestettiin olohuoneen tiloissa, jotta asiakkaat löytäisivät olohuoneeseen vapaa-ajallaan. Toiminnassa toteutettiin asiakkaiden omia toiveita mielekkästä tekemisestä ja pyrittiin tuottamaan osallisuutta sosiaalisen toimintaan ja näin luoda yhteisöllisyyttä asiakkaiden keskuudessa.

2 Maahanmuuttajat ja kulttuurinen moninaisuus

Maahanmuuttajalla tarkoitetaan yleensä kaikkia ihmisiä, jotka ovat muuttaneet ulkomailta Suomeen asumaan. Tämä siis käsittää kaikkia asumaan tulleita, kuten turvapaikanhakijoita, pakolaisia sekä paluumuuttajia. (Suomen Punainen Risti n.d.) Tässä opinäytetyössä maahanmuuttajalla tarkoitetaan nimenomaan turvapaikanhakijoita sekä pakolaisia, jotka asuvat vastaanottokeskuksessa. Turvapaikanhakija on ulkomaalainen henkilö, joka hakee suojelua sekä oleskelulupaa toisesta valtiosta. Pakolainen on henkilö, jolle on myönnetty turvapaikka. (Sisäministeriö n.d.) Lokakuun 2018 sekä syyskuun 2019 välillä, Suomeen on tehty 68 015 oleskelulupahakemusta. Näihin hakemuksiin kuuluu ensimmäistä oleskelulupaa hakevat, oleskeluluvan jatkoa hakevat sekä pysyvää oleskelulupaa hakevat. (Oleskelulupa 2019.)

Kulttuuri on asia, mikä muokkaa ihmistä sekä sellainen mitä ihminen itse muokkaan. Ihmiset ovat jatkuvasti oman kulttuurinsa sekä muiden kulttuurien ympäröimänä, ja niiden vuorovaikutusten alaisena suhteemme omaan kulttuuriimme ja muihin kulttuureihin muokkaantuu. Kulttuuri muodostuu joukosta ihmisiä, joita yhdistää maailmankatsomus sekä elämänfilosofia, ja niiden elementtejä ovat ihmisen olemuksen luonnehdinta sekä suhde aikaan ja paikkaan. Yleisesti voi ajatella, että ihmisryhmä kuuluu samaan kulttuuriin, jos he jakavat samankaltaisen taustan, pyrkimyksen sekä tarpeet. (Puukari – Korhonen 2013:12.) Kulttuurien akkulturaatio on termi, jota käytetään, kun tarkastellaan kulttuurien sulautumista yhteen. Se on tila, mikä yksilö ja ryhmä käy, esimerkiksi maahanmuuttotilanteessa. Akkulturaatio jaetaan kahteen osaan. Yksiulotteinen tarkoittaa yksilön sulautumista enemmistön kulttuuriin ja kaksiulotteisuus tarkoittaa oman kulttuurisen identiteetin säilyttämistä samalla, kun sopeutuu enemmistön kulttuuriin. (Korhonen 2013: 36.)

Kulttuurisen moninaisuuden tiedostaminen on oman kulttuuritaustansa sekä elämänsä ymmärtämistä sekä tätä kautta saatua syvää ymmärrystä, että ihmisten ajattelu- sekä toimintatavat ja todellisuuden tiedostaminen voi olla hyvin erilaisia ja sen vuoksi myös ihmisen tapa suhtautua elämään voi olla toisenlainen (Puukari – Korhonen 2013:24). Kulttuurinen moninaisuus on arjessa ja työelämässä todellisuutta, joka tuo myös tulevaisuudessa uusia haasteita ja erityiskysymyksiä (Anis 2016:14).

Vuonna 2015 Suomeen tuli suuri määrä turvapaikanhakijoita, joka nosti keskustelunaiheeksi maahanmuuton, niin poliittiseen kuin kansalaiskeskusteluunkin. Aluksi keskustelua herätti kulttuurisen moninaisuuden tuomat muutokset, sekä sen hyödyt ja uhkat. Myöhemmin se muuttui kilpailuasetelmaksi, jossa asetettiin vastakkain resurssit maahantulijoiden sekä muiden heikommassa asemassa olevien ihmisten välillä. (Anis, 2016:13.) Anna-Kaisa Hiltunen (n.d.) määrittelee Kulttuurivähemmistöprojektissa monikulttuurisuuden näin: *”Erilaisten kulttuurien toisiaan ymmärtävä ja kunnioittava rinnakkaiselo ja toiminta.”* Tämä on myös se määritelmä kulttuuriselle moninaisuudelle, mitä tässä opinnäytetyössä käytetään.

Tilanne vuonna 2015 on tuonut myös mahdollisuuden erilaisten ihmisten tapaamiselle ja vuorovaikutukselle. Ydinajatuksena kulttuuritietoiselle kohtaamiselle on se, että ihmiset kohdataan yksilöinä, jotka tulevat erilaisista taustoista sekä yhteiskunnista, ja heillä on erilaisia kokemuksia sekä haaveita tulevaisuudelle. (Anis 2016:13). Tässä kehittämissuhteissa kulttuurien väliset erot, jotka vaikuttavat ihmisten keskinäiseen kohtaamiseen sekä elämäntapoihin, on hyvä pitää mielessä. Toimintaan osallistuvat henkilöt saapuvat monenlaisista kulttuureista sekä taustoista, joten sensitiivinen lähestyminen sekä taito lukea tilannetta ja ihmistä on tärkeää.

3 Maahanmuuttajatyö

Asenteet kulttuurisen moninaisuuden kohtaamiselle vaikuttavat paljon siihen, kuinka maahanmuuttajan kotoutuminen onnistuu. Jotta asenteita saataisiin muutettua sekä pelkoa vierasta vähennettyä, tarvitaan realistista tietoa siitä, mitkä ovat turvapaikanhakijoiden taustat, oikeudet sekä tarpeet, jotta yhteiskuntaan mukaan pääseminen onnistuu. Tiedon rinnalle tarvitaan myös toimivia käytäntöjä, joilla kehitetään työskentelyä kulttuurisen moninaisuuden kanssa. (Anis 2016:13-14.) Työskentely turvapaikanhakijoiden parissa vaatii kunnioittavaa asennetta sekä joustavuutta reagoida yllättäviinkin tilanteisiin (Miettinen – Jokinen – Mikkonen 2013:174).

Maahanmuuttajatyöhön kuuluu erilaisten ongelmien kohtaaminen, jotta kotoutuminen onnistuu. Asiakkaiden kanssa käydään läpi koulutukseen sekä työllistymiseen liittyviä asioita, mutta myös yhteisöön kuuluvia ongelmia. (Anis 2016:14.) Tärkeintä työssä kui-

tenkin on, että ihminen kohdataan vilpittömästi, avoimesti sekä suhtaudutaan empaattisesti kulttuureihin, arvoihin sekä perinteisiin. Tavoitteena pidetään sitä, että kohtaaminen tapahtuu tasavertaisessa, kulttuurien välisessä dialogissa, jotta voidaan havainnoida maailmaa toisen kulttuurin näkökulmasta. (Korhonen 2013:66.)

Sitä mukaan, kun yhteiskunta monimuotoistuu ja maahanmuuttajatyö lisääntyy, pitää myös työelämän kehittää kulttuurisen monimuotoisuuden osaamistaan. Julkisella sektorilla on suurin muutospaine palveluiden tarjoamisesta ja niiden kehittämisestä, mutta myös kolmas sektori on merkittävä aukkojen täyttämässä, kun julkinen sektori ei pysty vastaamaan tarpeisiin. Järjestöt, säätiöt sekä seurakunnat ovat aktiivisesti toiminnan kehittämässä mukana. (Soppela 2016:20.)

Kulttuurisen moninaisuuden ohjauksella tarkoitetaan sellaista toimintaa, jossa kulttuurinen erilaisuus on lähtökohtana sekä jossa otetaan huomioon kulttuurien erot, jotka vaikuttavat ajatteluun sekä toimintaan. Erityisesti ohjaajan oma kulttuuritietoisuus ja ymmärrys kasvaa sekä hän itse oppii ymmärtämään omaa toimintaansa sekä oman kulttuurinsa vaikutusta. Tällä tavoin ohjaaja oppii toimimaan kulttuurisensitiivisesti sekä ottamaan ohjattavien yksilölliset tarpeet huomioon toimintaa toteuttaessaan. (Puukari – Korhonen 2013:16.) Kulttuurisen moninaisuuden ohjausta tehdään tilanteissa, jossa ohjausta tehdään eri kieli- sekä kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa integroidakseen heidät yhteisöön sekä yhteiskuntaan. Heidä tuetaan monimuotoisuusvalmiuksien kehittämisessä, jota tarvitaan yhteisössä toimiseen. (Puukari – Korhonen 2013:19.) Yhteisössä, joka on kulttuurisesti moninainen ja joka toimii hyvin, on yksilö- sekä yhteisötaso tasapainossa keskenään. Molemmat näkökulmat on hyvässä ohjaussuhteessa huomioitu. (Puukari – Korhonen 2013:21-22.) Kulttuurisen moninaisuuden ohjaustyötä tehdään samanlaisuuden sekä erilaisuuden rajalla. Sitä tehdään myös yhteistyössä muiden maahanmuuttajatyötä tekevien toimijoiden kanssa. (Korhonen 2013:43.) Parhaimmillaan kulttuurisen moninaisuuden ohjaustyö on erilaisten ihmisten kohtaamista, josta muodostuu oppimiskokemus kaikille osapuolille (Pietilä 2013: 46).

Tässä kehittämistyössä kulttuurien moninaisuuden kohtaaminen on isossa roolissa. Yksittäisten osallistujien kulttuuritaustojen selvittämistä ei voi tehdä, koska osallistujia ei etukäteen tiedä. Ennen osallistujien kohtaamista, mietin omaa kulttuuritaustaani sekä sen tuomia toiminta- ja käyttäytymistapoja. Mietin naisten ja miesten tasa-arvoa, koskettamista sekä tapani keskustella, ja myös eri kulttuurien luomia tapoja keskustelussa

sekä lähestymistavoissa. Pyrin toimintaa ohjatesa tarkkailla yksilöiden omaa tapaa toimia ja muokkasin omaa toimintaani sen mukaan. Osallistujaa käteltiin vain jos osallistuja itse lähestyi kättelemään ja keskustelu oli asiallista sekä kunnioittavaa kaikkia osallistujia kohtaan.

4 Vastaanottokeskus

Henkilö, joka hakee turvapaikkaa, majoitetaan vastaanottokeskukseen turvapaikkahakemuksen käsittelyajaksi (Miettinen – Jokinen – Mikkonen 2013:175). Maahanmuuttoviraston tekemän selvityksen mukaan lokakuussa 2019 on Suomessa 38 toiminnassa olevaa vastaanottokeskusyksikköä, jotka ovat aikuisille sekä perheille tarkoitettuja. Vastaanottojärjestelmässä on yhteensä 8 700 aikuista sekä perheisiin kuuluvaa jäsentä. Näistä henkilöistä kaikki eivät asu vastaanottokeskuksissa, vaan osa on myös yksityismajoituksessa. (Toiminnassa olevat aikuisille ja perheille tarkoitettut vastaanottoyksiköt 2019.) Luona Oy:n omistuksessa oleva vastaanottokeskukset järjestettiin vastaamaan vuonna 2015 tullutta pakolaiskriisiä. Maahanmuuttoviraston sekä Luona Oy:n yhteistyö alkoi tuolloin 12 tunnin varoitusajalla, koska turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi kovaa vauhtia. (Tarina n.d.)

Keskusten toiminnasta vastaa Maahanmuuttovirasto ja se ohjaa, suunnittelee sekä valvoo toimintaa. Keskuksia on eri toimijoiden, kuten Maahanmuuttoviraston, kuntien sekä järjestöjen ja yritysten puolesta. Kaikki keskuksset ovat erilaisia sekä eri puolella Suomea, mutta ne kaikki toimivat samojen periaatteiden pohjalta ja kaikissa tarjotaan samat vastaanottopalvelut. (Majoittuminen vastaanottokeskukseen n.d.)

Vastaanottotyö on sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillista työtä sekä moniviranomais-toimintaa, joka noudattaa vastaanottolain sekä sosiaali- ja terveyssektorin lainsäädäntöä (Elfving – Kärkkäinen 2018:362). Keskuksen palveluihin kuuluu majoittuminen, sosiaali- ja terveyspalvelut, vastaanottoraha, tulkkaus, työ- sekä opintotoiminta sekä vapaaehtoisen paluun järjestäminen. Myös vastaanottokeskukset tarjoavat ohjausta ja neuvontaa muun muassa oikeusavusta sekä suomalaisesta yhteiskunnasta. Näiden vastaanottopalvelujen tarkoitus on turvata turvapaikanhakijoiden toimeentulo sekä hyvinvointi. (Arki vastaanottokeskuksessa n.d.) Kulttuurisen moninaisuuden ohjaustyö vastaanottokes-

kuksessa on toimintaa jatkuvan epävarmuuden läsnäolon keskellä. Keskuksessa työskentelee monia eri ammattiryhmän edustajia, kuten ohjaajia, sosiaalityöntekijöitä sekä terveydenhuollonhenkilökuntaa. (Miettinen – Jokinen – Mikkonen 2013:181.)

Haverinen (2018:309) on omassa tutkimuksessaan käynyt läpi vastaanottotoiminnassa työskentelevien henkilöiden tulkintoja integraatioon vaikuttamisesta. Vaikka tutkimuksessa lähestytään aihetta vastaanottokeskuksessa asuvien kuntaan kotouttamisen näkökulmasta, sieltä myös löytyy vastaanottokeskuksen arkeen vaikuttavia tekijöitä, jotka heijastuvat sosiaalisten suhteiden tuottaman hyvinvoinnin merkitykseen. Kotouttaminen yleensä mielletään työllistymisen kautta, mutta sitä voi ajatella myös syvemmin, kuten henkisen hyvinvoinnin kautta (Haverinen 2018:311). Tutkimuksessa haastateltavina olivat pienempien vastaanottokeskusten työntekijöiltä, joilta tuli esiin resurssipula. Heidän mukaansa resurssit eivät riitä esimerkiksi aktivoivan toiminnan koordinoimiseen. (Haverinen 2018:320).

Edellä mainittu tutkimus tuo esiin tarpeen vapaa-ajantoiminnan kehittämisen tärkeyden vastaanottokeskuksissa, valmiiksi annetuilla raameilla. Tämän kehittämistehtävän avulla luodaan aktivoivaa toimintaa osallistujien arkeen innostamalla osallistumiseen sekä luomaan henkistä hyvinvointia sosiaalisten suhteiden kautta. Sosiaalikulttuurisen innostamisen avulla voidaan tuottaa tyydytystä ihmisen psykologisiin perustarpeisiin omaehtoisuudesta, kyvykkyydestä sekä yhteisöllisyydestä. Vastaanottokeskuksessa ei ole ohjattua toimintaa miesasukkaille, joten kehittämällä toimintaa, pyritään vastaamaan tähän tarpeeseen.

5 Osallisuus

Osallisuus on laaja käsite, joka kuvaa yksilön sekä yhteisön keskinäistä suhdetta. Hyvinvoinnin perustana pidetään kuulumisen tunnetta sekä kokemusta siitä, että on merkittävä osa yhteisöä. (Nivala – Ryyänen 2013:10.) Osallisuutta määritellään niin, että ihminen on osana yhteisöä sekä on mukana osana sen elämää ja toimintaa. Se on kokemuksellinen tunne, joka kiinnittyy identiteettiin. (Nivala – Ryyänen 2013:20).

Tässä kehittämistehtävässä osallisuus sekä sosiaalisuus nivoutuvat yhteen. Osallisuudella tarkoitetaan nimenomaan ihmisten välistä vuorovaikutusta sekä osallisuutta sosiaaliseen toimintaan. Innostamisen yhteydessä osallistuminen on samaan aikaan keino sekä päämäärä. Tämä on perusteltu sillä, että osallistuminen mahdollistaa tekemään itseään koskevia päätöksiä tehokkaasti, niin yksilönä kun ryhmänäkin. (Hämäläinen - Kurki 1997:219.) Sosiaalisella on monta merkitystä, jotka liittyvät aina siihen, missä yhteydessä sanaa käytetään. Yksi näistä on yhteisöllisyys sekä vuorovaikutus ihmisten välillä. (Hämäläinen – Kurki 1997:15.) Tässä opinnäytetyössä käytetään vuorovaikutuslistaa määritelmää. Innostamisen kautta voidaan luoda sosiaalista kommunikaatiota sekä lämpöä suhteissa ihmisten välillä (Kurki 2000:11). Osallisuus on sosiaalista osallisuutta.

Sosiaalinen osallisuus on ihmisen kokemus siitä, että hän on merkittävä osa kokonaisuutta, jossa hän tulee kuulluksi omana itsenään. Luottamus ja keskinäinen kunnioitus ovat voimavaroja, joita ihmisellä pitää olla osallisuuden toteutuessa. Vuorovaikutuksen kautta ihmiset pystyvät luomaan luottamusta sekä kunnioitusta toisiaan kohtaan. Osallisuuden kokemuksella on vaikutus siihen, kuinka paljon omaa toimintakykyä ihminen pystyy hyödyntämään. (Mitä sosiaalinen osallisuus on 2019.) Kehittämistyössä on tarkoitus luoda toimintaa, jossa vallitsee sellainen keskinäinen kunnioitus ja luottamus, että toimintaan uskaltaa osallistua ja näin saa sosiaalista osallisuutta arkeen.

Tässä arkeen suuntautuvassa toiminnassa pyritään luomaan parempaa arkea manipuloimatta osallistujien omaa arkielämää. Kehittämistehtävässä kunnioitetaan luonnollisia sosiaalisia suhteita ja pyritään myös tukemaan sekä kasvattamaan niitä toiminnalla.

6 Sosiokulttuurinen innostaminen

Käsitteenä ja toimintana sosiokulttuurinen innostaminen syntyi Ranskassa toisen maailmansodan jälkeen. Innostaminen on sosiaalipedagogian suuntaus, joka löydettiin tavaksi elvyttää sodan tuomaa masennusta sekä demokraattisia arvoja, kouluttamalla työväestöä sekä kehittämällä vapaa-ajantoimintaa. Innostamisen syntyä on vaikea määrittellä, koska sitä on ollut aina. Innostamisen syntyyn on vapaa-ajan lisääntyminen vaikuttanut, mutta myös työn luonne on muuttunut, ja se on luonut työn toteuttamiseen samalla uusia mahdollisuuksia. (Kurki 2000:11-13.)

Kulttuurinen demokratisaatio ja kulttuurinen demokratia ovat käsitteitä, jonka ympärille sosiokulttuurisen innostamisen keskustelu nivoutuu. Kulttuurisella demokratisaatiolla

tarkoitetaan sitä, että mahdollisimman moni pääsisi kokemaan perinteistä kulttuuritoimintaa, kuten taidetta sekä musiikkia. Kulttuurisella demokratiolla taas on syvempi merkitys. Kulttuurisella demokratiolla tarkoitetaan, että ihminen saavuttaa oman osallisuuden. Innostaja toimii tässä demokratian saavuttamisen välineenä. Perustavoitteena pidetään sitä, että ihminen innostetaan osallistumaan toimijoiksi sekä oman arkielämän, ja sitä kautta myös kulttuurinsa, tuottajiksi. Sosiokulttuurisen innostamisen avulla pyritään pääsemään kulttuurisen demokratiaan, jossa korostuu jokaisen ihmisen oikeus olla oman kulttuurinsa tuottaja. Omalla kulttuurilla tarkoitetaan tässä nimenomaan inhimillistä käyttäytymisen rakennetta. (Kurki 2000:14.)

6.1 Sosiokulttuurisen innostamisen määritelmä ja tehtävä

Sosiokulttuurisella innostamisen määritelmät liittyvät aina pedagogiseen tiedostamiseen, osallistumiseen sekä sosiaaliseen luovuuteen (Kurki 2000:11). Innostamisen käsitteen tarkka määritelmä on hankalaa. Käsite johtaa latinankielen sanaan *anima* eli elämä tai elähdyttäminen, mutta myös sanaa *animus*, jolloin sana yhdistetään motivaatioon ja liikkeeseen. Käsitteellä on tällöin kaksoismerkitys, jolla tarkoitetaan elämän antamista, mutta myös asettumista. Tätä kautta innostamista pidetään elämän antamisena, motivoitumista sekä asettumista suhteeseen ja toimimista yhteisön puolesta. Määritelmien ajatuksena on vuorovaikutuksen kehittämisen kautta innostaa ihmistä lähtemään liikkeelle sekä tekemään muutoksia, jotka parantavat ihmisen elämänlaatua. (Kurki 2000:19.) Argentiinalaisen Ezequiel Ander-Eggin määrittelee, että innostaminen on sosiaalisten käytäntöjen yhdistelmiä, jotka perustuvat elämänlaadun kehittymiseen sekä osallistuvaan pedagogiikkaan. Näiden käytäntöjen tavoitteena on, että ihminen itse osallistuu luomaan tilanteita, jossa syntyy kommunikaatiota sekä vuorovaikutusta. (Kurki 2000:21.) Innostamisen tehtävinä pidetään tietynlaisena herättäjänä tietoisuuteen ja todellisuuteen. Innostamisella pyritään luomaan kriittistä tietoisuutta ympäristöstä, sekä muuttamaan todellisuutta, jossa elää. (Kurki 2000:19-20.)

Sosiokulttuurinen innostaminen on todella laaja käsite, jonka tarkemmin määrittäyty tekemisen sekä toiminnan kautta (Kurki 2000:20). Innostamista voi olla monenlaista ja tässä työssä innostaminen määrittäyty maahanmuuttajamiesten vapaa-ajan toiminnan, eli vapaa-ajan innostamisen kautta. Sosiokulttuurisella innostamisella halutaan motivoida liikkeelle, tuoda esille olemassa olevia kykyjä ja tätä kautta kehittää yhteisöjä (Kurki 2000:23).

6.2 Innostajan rooli

Yhtenä tärkeimpänä osatekijänä sosiokulttuurisessa innostamisessa on yhteisö ja sen välinen aitous. Innostaminen vaatii näitä osatekijöitä onnistuakseen, koska toiminta tapahtuu muiden kanssa vuorovaikutuksessa. Yhteisön muodostumiseen sekä yhteisölliseen elämään opitaan toiminnan kautta, jossa huomioidaan yksilöiden subjektiivisia tunteita. (Kurki 2000:129-130.)

Sosiokulttuurisessa innostamisessa innostajan rooli korostuu toiminnan kehittämisen alkuvaiheessa, jossa innostajalla on kolme pääasiallista tehtävää. Ensimmäinen on innostamisen tekninen tuotantotehtävä. Tällä tarkoitetaan tässä kehittämistehtävässä kaikkea tuotantoa, joka on tässä yhteydessä informaation antoa, kommunikointia sekä ilmaisullista suhdetta. Tavoitteena on tuottaa sekä kasvattaa halua sosiaalisiin suhteisiin, ja innostaja on tässä suhteessa se henkilö, joka toimii idean ympärillä. Toinen tehtävä on helpottaminen ja välittäjänä toiminen. Tässä tehtävässä innostaja on ihminen, joka organisoii ja mahdollistaa toimintaa sekä toimii tavoitteiden asettajana keskustelujen koordinoijana. Kolmas tehtävä on valaistumisen tukeminen. Innostaja pyrkii tukemaan osallistujan puhetta sekä auttaa motivoitumaan osallistumiseen. (Kurki 2000:77-79.)

7 Itseohjautuvuusteoria

Yksi tutkituimmista teorioista, joka selittää ihmisen motivaatiota, on Edward L. Decin sekä Richard M. Ryanin kehittämä itsemääräämisteoria (engl. self-determination theory) (Vasalampi 2017:54.) Teoriaa kutsutaan myös itseohjautuvuusteoriaksi ja tässä opin- näytetyössä käytetään tätä käsitettä.

Itseohjautuvuusteoria lähtee oletuksesta, että ihmiset ovat aktiivisia sekä kasvuorientoituneita olentoja, joilla on luonnollinen taipumus hakeutua osaksi isompaa sosiaalista ryhmää. Toisin sanoen, se on osa mukautuvaa mallia, jossa ihmiset yhdistyvät aktiviteetteihin, jotka heitä kiinnostaa sekä kehittää omaa kykyään tavoitella yhtenäisyyttä sosiaalisessa ryhmässä. (Deci – Ryan 2000: 229.) Ihmistä pidetään luonnostaan aktiivisena, motivoituneena sekä itseään ohjaavana. Tällä tarkoitetaan, että ihminen on taipuvainen asettamaan itselleen tavoitteita, pyrkii selviämään haasteista sekä yhdistää kokemuk-

sensa minäkuvaansa. (Vasalampi 2017: 54.) Itseohjautuvuusteoriaa selitetään pääasiassa psykologisena prosessina, joka tuottaa toimintakykyä ja hyvinvointia (Deci – Ryan 2000:262).

Itseohjautuvuusteoria pitää yllä käsitystä siitä, että motivaation ymmärtämiseksi pitää huomioida ihmisen psykologiset tarpeet omaehtoisuudesta, yhteisöllisyydestä sekä kyvykkyydestä (Deci – Ryan 2000:227). Omaehtoisuudella eli autonomialla, tarkoitetaan ihmisen kokemusta siitä, että hänellä on mahdollisuus tehdä omia valintoja sekä vaikuttaa omaan toimintaansa. Yhteisöllisyys on ihmisen tarve kokea yhteenkuuluvuutta ryhmään sekä olla osana sitä. Kyvykkyys on tunne, jossa ihminen tuntee osaavansa sekä olevansa pätevä. (Vasalampi 2017:59.) Näkökulmana teoriassa on, että ihmiset pyrkivät kohti tavoitteita, tilaa sekä suhteita, jotka hyväksyvät sekä tukevat heidän psykologisten tarpeiden tyydyttymistä. Sillä laajuudella, kun he onnistuvat löytämään näitä mahdollisuuksia, he myös kokevat positiivisia psykologisia tuloksia. (Deci – Ryan 2000:230.)

Sosiaalisella ympäristöllä on suuri vaikutus siihen, miten ihminen motivoituu, koska ihmisen kasvu sekä psykologinen kehitys tapahtuu vuorovaikutuksessa sosiaalisen ympäristön kanssa (Vasalampi 2017:54). Sisäinen motivaatio on tärkeä ajatus, kun pohditaan ihmisen luonnollista taipumusta oppimiseen sekä sopeutumiseen. Ulkoinen motivaatio voi joko kuvastaa ulkopuolen kontrollia tai todellista itsesääätelyä. (Ryan – Deci 2000:54.) Perusmuoto itseohjautuvalle käyttäytymiselle on sisäisesti motivoitunut käyttäytyminen, joka tuottaa tunnetta kyvykkyydestä ja omaehtoisuudesta. Ulkoisesti motivoitunut käyttäytyminen voi vaihdella siinä, millä laajuudella se edustaa itseohjautuvuutta. (Ryan – Deci 2000:65.) Tutkimus itseohjautuvuusteoriasta on osoittanut, että sosiaalinen ympäristö, joka tukee tarpeita omaehtoisuuteen, yhteisöllisyyteen sekä kyvykkyyteen, pitää yllä tai tuottaa sisäistä motivaatiota ihmisen perustarpeisiin (Deci – Ryan 2000:263).

Itseohjautuvuusteoriassa keskustellaan eri motivaatiotyypeistä sekä niiden eroista pohjautuen siihen, mitkä ovat syitä tai päämääriä, jotka saavat meidät toimimaan. Perinteiset erot sisäisen motivaation sekä ulkoisen motivaation välillä ovat, että toinen pohjautuu kiinnostukseen ja toinen siihen, että toiminnalla saavuttaa jonkin tuloksen. Yli kolmen vuosikymmenen tutkimukset ovat osoittaneet, että kokemus sekä työn laatu voi olla hyvin erilaisia silloin, kun ihminen on sisäisesti tai ulkoisesti motivoitunut. Yksi ehdotus tähän näkökulmaan on palata tarkastelemaan perinteisiä eroja sisäisessä ja ulkoisessa motivaatiossa ja tehdä yhteenveto toiminnallisesta eroavaisuudesta näiden perinteisten motivaatiotyyppien välillä. (Ryan – Deci 2000:55.)

Sisäinen motivaatio tarkoittaa sellaista toimintaa, jota ihminen tekee saadakseen mielihyvää sekä energiaa. Ihminen on motivoitunut tietyistä toiminnasta, koska sen tekeminen on kiinnostavaa. Itseohjautuvuusteorian tutkimukset ovat osoittaneet, että sisäinen motivaatio edistää luovuutta, sinnikkyyttä sekä positiivisia tunteita oppimista kohtaan. Tällaista toimintaa eivät ohjaa ulkoiset palkinnot, vaan ne voivat jopa heikentää sisäistä motivaatiota, vaikka ihminen pitäisikin palkinnon saamisesta. (Vasalampi 2017:55.)

Itseohjautuvuusteoriaa tukee tutkimus, jossa maahanmuuttajien sopeutumista tutkittiin. Tutkimuksessa huomattiin, että maahanmuuttajien onnistunut kokemus suomalaisten kanssa käydystä vuorovaikutuksesta lisäsi motivaatiota sopeutumiseen. Motivaation voimakkuus vaikutti sosiaalisiin suhteisiin sekä uusien asioiden oppimiseen. (Pietilä 2013: 50.) Kehittämistyössä pyritään luomaan motivaatiota, joka lisää hyvinvointia sekä tyydyttää perustarpeita. Tekemisen ohessa käydään keskustelua, joka vahvistaa onnistumisen tunnetta sääntöjen oppimisessa sekä suomen kielen puhumisessa. Vuorovaikutuksen kautta myös yhteisöllisyyden lisääminen vahvistuu. Omaehtoisuutta toiminnassa lisää se, että henkilöillä on täysi päätösvalta siitä, osallistuuko toimintaan tai minkä verran. Kehittämistehtävään osallistujat voivat itse päättää tuleeko katsomaan, osallistuuko tekemiseen tai saapuuko laisinkaan paikalle.

8 Kehittämistehtävä

Opinnäytetyön kehittämistehtävänä on lisätä vapaa-ajantoimintaa vastaanottokeskuksen miesasukkaille. Tarve nousi vastaanottokeskuksen työntekijöiltä, jotka toivoivat keskuksen miesasukkaille lisää tekemistä. Kohderyhmäksi valikoitui juuri miesasukkaat, koska heille ei ole järjestettyä toimintaa, toisin kun naisille ja lapsille sellaista jo on. Kehittämistehtävän tarkoituksena on innostamisen sekä motivoinnin kautta aktivoida keskuksen asukkaita osallistumaan sosiaaliseen vapaa-ajantoimintaan, ja tätä kautta tuottaa yhteisöllisyyttä sekä mielekkyyttä heidän arkeensa. Toiminnassa hyödynnetään vastaanottokeskuksen olohuoneen tiloja.

Miesasukkaille järjestetään kuukauden ajan, vähintään kerran viikossa, toiveiden mukaista matalankynnyksen toimintaa. Vastaanottokeskuksen hektisen arjen sekä nopeasti muuttuvien tilanteiden takia lopullisia toimintapäiviä ei sovita etukäteen, vaan niitä toteutetaan viikkokohtaisten mahdollisuuksien mukaan. Toiminta lähtee asukkaiden toiveiden

kartoittamisesta sekä uudesta toiminnasta kertomisesta. Näiden keskustelujen kautta lähdetään tekemään suunnitelmapohjaa, jossa on paljon tilaa asukkaiden toiveille sekä muuttuville tilanteille. Tarkoitus on järjestää matalankynnyksen toimintaa, joka perustuu osallistujien toiveisiin sekä omaehtoisuuteen. Jos asukkaat haluavat vain seurata toimintaa, ilman että osallistuu itse tekemiseen, on myös mahdollista. Keskusteluissa tietoa halutaan saada motivoivasta tekemisestä sekä toteuttaa tasavertaista kohtaamista, jotta osallistujia saadaan toimintaan mukaan. Tarkoituksena oli saada mahdollisimman moni osallistumaan sekä lisäämään asukkaiden omaa aktiivisuuttaan yhdessä tekemiseen.

Toiminta keskuksessa sijoittuu olohuoneeseen, joka on jäänyt asukkaiden keskuudessa käyttämättä. Siellä on mahdollista järjestää toimintaa, kuten erilaisia pelejä, kortin peluuta, pöytäjalkapalloa, elokuvailtoja sekä jalkapallopelien katsomista. Vastaanottokeskus toivoi olohuoneen kunnostamista, joten sen maalaaminen on myös mahdollista. Toiminnan toteutumista, osallistujamääriä sekä olohuoneen käyttöä dokumentoin oppimispäiväkirjan avulla, jonne kirjaan myös palautteen osallistujilta ja työntekijöiltä. Oppimispäiväkirjani on myös apuna toiminnan suunnittelussa.

Toiminnan sekä innostamisen mittarina toimii osallistujamäärät sekä osallistujien ja työntekijöiden palaute. Tavoitteena oli, että tässä noin kuukauden kestävässä jaksossa, osallistujamäärät kasvaisivat sekä tätä kautta voisi nähdä osallisuuden lisääntymisen ryhmässä sekä innostamisen onnistumisen. Asukkaat saivat myös tämän noin kuukauden aikana jättää vapaamuotoista palautetta ja toiveita toiminnalle, suullisesti tai kirjallisesti minulle sekä henkilökunnalle.

9 Menetelmät ja vapaa-ajan toiminnan järjestäminen

9.1 Toiminnan suunnitelma ja lähtökohdat

Työntekijöiden keskuudessa oli huomattu, että olohuone oli tilana jäänyt asukkailta käyttämättä ja se olisi hyvä paikka missä he voisivat olla työ- sekä kouluajan ulkopuolella. Keskuksen ohjaustiimi kertoi sitoutuvansa mahdollisuuksien mukaan toiminnan suunnitteluun sekä toteuttamiseen. Yhdessä keskustelimme tarpeesta, tavoitteista sekä mahdollisuuksista toteuttaa toimintaa. Kehittämistehtävän toiminnassa kohderyhmäksi valikoitui miesasukkaat. Toimintaa järjestettiin yleisissä tiloissa ja tiloihin on mahdollisuus kaikkien mennä, kaikkina aikoina. Tästä syytä tarkempi ikäluokan määrittely jätettiin pois

ja päätettiin antaa mahdollisuus kaikkien halukkaiden osallistua. Omaehtoisuutta, sosiaalista osallisuutta sekä kyvykkyyden tunnetta lisää se, että ovet ovat auki eikä ketään ajeta tilasta pois sen takia, että ei sovi ikäluokkaan.

Kehittämistyötä vapaa-ajantoimintaan tehdessä, vuorovaikutus osallistujien kesken on tässä toteutuksessa tärkeässä roolissa. Sosiaalinen osallisuus sekä sen tuoma yhteisöllisyys on kehittämistyön tavoitteena, joten eri kulttuurien sensitiivinen kohtaaminen on muistettava. Työntekijän pitää kehittää omaa kulttuuritietoisuuttaan ammattikäytännöissä, jotta kulttuurien välinen vuorovaikutus toteutuu mahdollisimman hyvin. Kuitenkin on tärkeä muistaa, kun ihmisen kohtaamisessa haetaan vuorovaikutuksen kautta muutosta, pitää ihminen kuitenkin kohdata ihmisenä, eikä pelkästään maahanmuuttajana tai kulttuurinsa edustajana. (Pärnä 2016:23-25.)

Innostamisen metodien ensimmäisenä askeleena on osallistavan tutkimuksen tekeminen. Tämän toiminnan tavoitteena on kuulla innostamisen kohteiden tarpeita, resursseja, tämän hetkinen voimavarojen tilanne sekä tätä kautta luoda tietoa sosiaalisesta tilanteesta, jossa ryhmä elää. (Kurki 2000:97.) Ajatukseksi muodostui, että tilanne kartoitettaisiin yleisen keskustelun kautta sekä tekemällä vapaamuotoista kyselyä, josta tulisi esiin tarpeet, tilanne sekä toiveet. Näiden tietojen, toiveiden sekä ajatusten avulla sai alustavan suunnitelman toiminnalle. Toiminnan päiväkohtainen tekeminen kuitenkin määrittäisi aina osallistujien ehdoilla, jatkuvassa keskustelussa sekä sen hetkisen jaksamisen ja kiinnostuksen mukaan. Kehittämistyössä tavoite on mukaan osallistumisessa eikä itse toiminnassa.

Koska monet asukkaat ovat työssä tai koulussa, toimivien tapa on mainostaa tulevaa toimintaa laittamalla ilmoituksia keskukseen. Toiminnan näkyvyyden lisäämiseksi laitettaisiin yleisiin tiloihin sekä näkyville paikoille mainoksia toiminnasta, jota olisi seuraavalla kerralla tulossa. Vastaanottokeskuksen resurssien takia, ohjaustiimi pystyi parhaiten sitoutumaan toimintaan kahtena päivänä viikossa niin, että he ovat asiakkaiden mukana toiminnassa.

9.2 Toiminnan alkukartoitus

Toiminnan toteuttaminen alkoi siitä, että menin asukkaiden sekaan, heidän luonnolliseen kohtaamispaikkaansa vapaa-ajalla. Kohtasin asukkaita vastaanottokeskuksen aulati-

loissa, lähestyin heitä ruokalassa sekä menin pelihuoneeseen, joissa kävimme keskustelua keskenämme. Pelasimme yhdessä pelikortteja sekä pingistä, jossa keskustelu on luontevaa tekemisen yhteydessä. Tiedustelin heidän tämän hetkisestä tilanteesta vapaaajan vietosta sekä kyselin siitä, mitä he haluaisivat tehdä. Kerroin kehitteillä olevasta olohuonetoiminnasta ja, että ideoita otetaan vastaan. Pyysin heitä osallistumaan huoneen kunnostamiseen, jossa maalattaisiin seiniä sekä vietäisiin rikkinäisiä huonekaluja pois ja tuotaisiin uusia tilalle. Kerroin myös, että ideoita mielekkääseen tekemiseen otetaan aina vastaan.

Kohdatessani eri asukkaita kävin keskustelua monen erilaisissa tilanteissa olevan henkilön kanssa. Osa oli hyvin aktiivisia ja osallistuvat tekemiseen mielellään. Monet toivisivatkin lisää tekemistä. Osalla oli vaikeuksia löytää uskallusta osallistumiseen. Tiedonkeruuvaiheessa kohtasin noin muutamaa kymmentä asiakasta. Puheissa nousi esiin se, että osalla oli vaikeuksia mennä olohuoneeseen, koska siellä on henkilöitä toisesta kulttuurista ja toivotaan, että ohjaaja olisi huoneessa mukana. Tämä vahvisti ajatusta siitä, että järjestetyn toiminnan aloittaminen olisi hyvä tapa rikkoa jätää eri kulttuurien välillä ja näin lisätä yhteisöllisyyttä keskuksessa. Tämä helpottaisi myöhemmin olohuoneeseen menoa järjestetyn toiminnan ulkopuolella. Tieto siitä, että kaksi kertaa viikossa ohjaaja on varmasti paikalla, sai heidät kertomaan omia ajatuksiaan sekä toiveitaan. Monelle vapaa-aika menee kuntosalilla sekä istuskellessa eri tiloissa, mutta tekemistä kaivattaisiin kuitenkin vielä lisää.

Asukkailta tuli monia hankintaehdotuksia, kuten pelikortteja ja lautapelejä missä voisi oppia suomen kieltä. Myös toiveena huoneeseen lisättävistä asioista oli biljardivälineiden uusiminen, Playstation sekä televisioon lisäkanavia ja mahdollisuus katsoa elokuvia. Asukkaiden toiveina oli paljon samankaltaisia ajatuksia, kuten erilaisten pelien pelaaminen sekä elokuvaillat. Toiset mainitsivat myös olevansa illalla väsyneitä, joten rento oleskelu, istuskelu ja keskustelu olisivat mukavaa tekemistä. Näiden keskustelujen pohjalta aloin tekemään alustavaa suunnitelmaa toiminnan kehittämistä ja toteuttamisesta sekä kerroin vastaanottokeskuksen työntekijöille hankintaehdotuksista sekä toiveista.

9.3 Toimintaympäristön muokkaaminen

Toimintaympäristönä oleva olohuone oli kunnostamisen sekä muokkaamisen tarpeessa, ja keskuksella oli tarkoitus tehdä tilasta viihtyisämpi. Ennen toiminnan aloitusta olohuo-

neeseen oli siirretty pelihuoneesta biljardipöytä ja se oli jo vetänyt puoleensa yhden asukasryhmän viettämään yhteistä aikaa keskuksessa. Toiveena työntekijältä tuli huoneen kunnostuksen jatkaminen maalaamisen avulla sekä tilan muokkaaminen toimivammaksi.

Toimintakertojen edetessä osallistujien kanssa, useampaan otteeseen, järjestelimme huonekaluja sekä siivosimme olohuonetta. Olohuoneessa oli tapana järjestää myös muuta toimintaa ja tilojen järjestystä oli tämän takia hankala säilyttää. Koska tilaa oltiin maalaamassa sekä sinne oli tulossa uusia tavaroita, oli olohuoneen toimivaa järjestystä vaikea tehdä toiminnan aikana. Esimerkiksi rikkiäinen pöytäjalkapallo oli tarkoitus poistaa ja tuoda asukkaiden toiveiden mukaan, uusi tilalle. Tavaroiden uusiminen tapahtuisi vasta minun järjestämän toiminnan päätyttyä.

Ensimmäisellä kerralla toimintakerraksi oli kortin pelaamista. Pelaamista varten järjestin tilaan pelipöydän tuoleineen. Mukaan otin myös kaiuttimen, jotta asukkaat saivat soittaa omaa musiikkiaan puhelimen kautta. Näin ympäristöstä tuli rento. Pöytä oli sijoitettu niin, että sivustaseuraajat mahtuisivat lähelle katsomaan ja näin toteutuisi myös mahdollisuus keskustelulle isomman ryhmän kesken. Tämän järjestely mahdollisti asukkaiden kerääntymisen pöydän ympärille niin, että vaikka itse peliin ei osallistunutkaan, niin vuorovaikutus isossa ryhmässä toteutui silti. Ensimmäisellä kerralla järjestetty peliympäristö oli toimiva ja siksi käytössä kaikilla kerroilla, kun pelasimme pelejä. Kaiutin oli myös sellainen, joka oli mukana jokaisella kerralla. Se teki musiikin avulla toimintahetkestä kutsuvan sekä miellyttävän.

Viidennellä toimintakerralla järjestettiin olohuoneen maalaaminen. Asukkailta kysellessäni toiveita maalaamisen suhteen, ei ideoita paljoa tullut. Suurin osa oli innostunut ajatuksesta, mutta ideoita ei ollut monella. Yksi mainitsi, että haluaa väriä ja toinen kertoi, että haluaisi sapluunakuvia seinille. Näiden keskustelujen pohjalta, keskus tilasi värikkäitä maaleja sekä harmaata pohjamaaliksi, jotta sen päälle voisi myöhemmin tehdä kuvioita. Maalausillan tullessa asukkaat päättivät, että olohuoneen yksi seinä maalataan kolmella eri värillä. Kertoessani harmaan maalin tarkoituksesta, asukas sanoi, että huone on jo liian harmaa ja se kaipaa väriä. Väreiksi asiakas valitsi keltaisen, vihreän ja punaisen. Olohuone muokkautui värikkääksi, ja kirjava seinä olikin ensimmäinen mikä näkyi, kun huoneeseen astui.

9.4 Omaehtoisuuden, kyvykkyyden sekä yhteisöllisyyden tukeminen

Kehittämistehtävän ajatus oli alusta asti pitää toimintaa vapaaehtoisena sekä osallistuminen täysin omaehtoisena. Työskennellessä aikuisten kanssa, aikaraamit olivat häilyvät ja asiakkaat saivat osallistua sen aikaa sekä siihen toimintaan, mihin he itse halusivat. Toiminta oli niin vapaamuotoista, kun mahdollista.

Omaehtoisuutta korostin sillä, että mainokset toimintaa olivat yleisillä paikoilla ja itse pystyi miettimään, sopiiko toiminta itselle ja onko siihen aikaa. Aikuisilla asukkailla voi olla omia menoja tai pystyy olemaan vain hetken, joten myös vain pienen hetken osallistuminen oli mahdollista. Huoneessa oli koko ajan ovet auki, joten tilaa ei suljettu toiminnan ajaksi ja asiakkaat pystyisivät tulla itselle sopivaan aikaan mukaan tai seuraamaan hetkeksi.

Pelipöydät olivat järjestetty niin, että asukkaat pääsivät myös seuraamaan peliä hyvin. Tämä mahdollisti seuraamisen kautta sen, että asiakkaat pystyivät itse miettimään, onko peli liian vaikea tai oppiiko pelin säännöt, ja haluaisiko siihen osallistua. Kontaktin luominen pelaajiin oli myös helppoa. Näin tuettiin omaehtoisuutta, kyvykkyyttä sekä yhteisöllisyyttä.

Kyvykkyyden tunnetta pyrin tukemaan lämpimällä vastaanotolla olohuoneeseen sekä kannustamalla osallistumiseen. Asukkaan saapuessa yritin aina huomioida hänet sekä toivottaa tervetulleeksi toimintaan mukaan. Usein osallistujat ilmaisivat, että eivät osaa peliä. Kerroin heille, että se ei haittaa ja että pelin sääntöjä opetettaisiin kyllä mielellään sekä myös pelin seuraaminen on mahdollista, jos haluaa hetken mieltä. Toiminnan ollessa usein saman korttipelin pelaamista tuotti sen, että uusia osallistujia tuli joka kerta mukaan. Osallistujien toiveesta peliä pelattiin niin, että peli päättyi, kun yksi voitti. Näin yhtä henkilöä ei leimattu häviäjäksi vaan oli yksi voittaja ja loput, joskus jopa kuusi muuta pelaajaa, olivat häviäjiä. Tällöin lisääntyi tunne siitä, että kaikki osasivat pelata sekä sillä ei ollut mitään merkitystä, että voittiko pelin.

Toiminnan kautta yhteisöllisyyden lisäämistä tuettiin toteuttamalla kaikille mielekäs ympäristö, johon kaikki ovat tervetulleita sekä lisäämällä osallistujien keskinäistä vuorovaikutusta. Tilanteen kartoituksessa tuli esiin se, että asukkaat toivoisivat työntekijää olohuoneeseen, joka helpottaisi sinne menoja. Työntekijän paikalla olo sai myös tällaisia asukkaita osallistumaan keskinäiseen vuorovaikutukseen ja näitä asiakkaita myös tuli

toimintaan mukaan. Miesasukkaiden kesken Domino oli suosittu peli eri kulttuureissa ja tämä järjestettiin kolmannella toimintakerralla. Peliin osallistui viisi henkilöä, joista kaikki olivat sellaisia, jotka eivät aikaisemmin olleet järjestettyyn toimintaan osallistunut.

Oma roolini oli Dominopelissä olla innostaja, mahdollistaja sekä osallistumiseen helpottaja. Seurasin peliä sivusta sekä olin keskustelussa mukana. Aukkaat pelasivat peliä keskenään lähes kahden tunnin ajan, jonka jälkeen he myös esittivät toiveen uudelle Dominopelille. Tällä toimintakerralla minun roolini innostajana korostui eniten, jotta mukaan osallistuisi myös henkilöitä, jotka eivät aikaisemmin ole tulleet, ja jossa kulttuurien kohtaaminen onnistui. Yhteisöllisyyden tukemisen takia vuorovaikutuksen ylläpito oli tavoitteena toiminnalle.

Neljännellä toimintakerralla järjestettiin toiveiden mukaan Dominon sekä kortin peluuta, ja molempiin peleihin osallistui samoja sekä uusia osallistujia. Näiden pelien jälkeen osallistujat toivoivatkin vastaanottokeskukseen omaa Dominopeliä vapaaseen käyttöön, jotta he pystyisivät pelata peliä myös omaehtoisesti.

9.5 Mielekäs tekeminen

Toimintaa suunnitellessa ja toteuttaessa mielekäs tekeminen sekä sen lisääminen arkeen oli toiminnan osatavoitteena. Toimintakerrat olivat asukkaiden toiveiden mukaan suunniteltuja, ensimmäistä korttipeliä sekä maalaamisprojekti lukuun ottamatta. Peli-illat korttia pelaten olivat osallistujien toiveina lähes aina ja osallistujamäärän kasvaessa se osoittautuikin mielekkääksi tekemiseksi, joka tasapainottaa myös rentona oleskeluna esimerkiksi työ- tai koulupäivän jälkeen. Toimintakerrat alkoivatkin olemaan loppua kohden suosittuja, niissä alkoi näkymään paljon iloa ja naurua, sekä osallistujat toivoivat pelien pelaamista keskenään, myös toimintapäivien ulkopuolella.

Asukkaiden omaehtoisuus, yhteisöllisyys sekä kyvykkyys oli perustarpeita, joita pyrin toiminnassa ylläpitämään ja kasvattamaan. Sisäisen motivaation löytämistä tuettiin tuottamalla hyväksyvä ilmapiiri, jossa osallistuminen oli vapaaehtoista eikä epäonnistumisia ollut. Tämän kautta myös toiminnan mielekkyyttä ja ilon tuomista arkeen tuettiin.

Innostaakseni mahdollisimman monia ihmisiä osallistumiseen, mainoksia laitettiin yleisiin tiloihin sekä asukkaita käytiin kutsumassa henkilökohtaisesti toimintaan. Tarkoituksella lähestyttiin toiveiden esittäneiden luokse sekä niiden, joiden tiesin olevan ystäviä

monen eri kulttuurista olevien henkilöiden kanssa. Ajatuksena oli saada mukaan osallistujia, jotka ovat helposti lähestyttäviä ja tätä kautta saada mukaan ihmisiä, jotka eivät ehkä muuten uskaltaisi osallistua. Tarkoituksen oli luoda tilanteesta rento sekä miellyttävä kokemus osallistujille, jotta toiminnan mielekkyyttä tuettiin.

10 Arviointi

10.1 Palaute toiminnasta

Vastaanottokeskuksen työntekijät sekä osallistujat antoivat minulle suullista palautetta toteutuneesta toiminnasta sekä toiminnan vaikuttavuudesta. Yhden työntekijän palaute oli, että hän on huomannut tietyn asiakkaan muuttuneen sosiaalisemmaksi muiden asukkaiden keskuudessa sekä kuinka hän on innostunut osallistumaan useampaan toimintaan. Palautetta sain myös siitä, että on ollut mukava huomata kuinka olohuoneen käyttöönotto ja yhteisötyö on lähtenyt hyvin käyntiin. Olohuoneessa oli alkanut käydä paljon ihmisiä, ympäri vuorokauden, eri kulttuureista ja he viettivät siellä yhdessä aikaa.

Osallistujien palaute liittyi siihen, kuinka he ovat pitäneet, kun on järjestetty sellaista tekemistä ohjaajan kanssa, jossa on voinut rentoutua ja olla ihmisten seurassa. Osallistujapalautteen mukaan on ollut mielekästä, kun työntekijöiden kanssa on voinut olla rennosti sekä tehdä tavallisia asioita, ilman että toiminnassa olisi ollut mukana asetelmaa, jossa erottuu asiakas ja työntekijä. Yksi osallistuja sanoi, että hän on pitänyt siitä, kun olen ollut mukana olohuoneessa sekä keskustellut ja nauranut asukkaiden kanssa. Toinen osallistuja sanoi, että on ollut mukavaa, kun on ollut tekemistä ja koska olen ollut olohuoneessa heidän kanssaan. Hänen mukaansa on ollut kiva keskustella muutenkin, kun vain asioiden hoitamisen yhteydessä.

10.2 Tavoitteiden saavuttaminen

Asukkaiden voimavaroja kartoittaessani huomasin, että heitä yhdisti ajatus siitä, että on seuraa. Toiset olivat valmiita osallistumaan heti, ja osa oli valmiina tulemaan seuraamaan toimintaa ja näin saada vaihtelua päivään. Toiminnan tarkoitus asiakaslähtöisenä, matalankynnyksen toimintana, joka tukee osallisuutta sosiaaliseen toimintaan, näkyi to-

teutuksessa osallistujamäärien kasvuna sekä asukkaiden lähestymisenä toiminnan ulkopuolella. Asukkaita lähestyi minua kysellen seuraavasta toimintakerrasta, koska se on ja mitä silloin tehdään. Myös asukkaita kohdatessani keskuksen käytävillä he pyysivät minua pelaamaan korttia toiminnan ulkopuolellakin.

Alun perin toimintaa suunnitellessa oli tarkoituksena toteuttaa monia erilaisia toimintahetkiä, mutta osallistujat toivoivatkin kortin pelaamista jokaisella kerralla. Kortin pelamista järjestettiin tästä syystä neljänä kertana kuudesta. Toiminta pysyi sellaisena, kun osallistujat sen halusivat pysyvän. Kyseessä oli heidän mielekkään vapaa-ajan vieton lisääminen, ja tämä onnistui toiminnassa. Ensimmäinen kortti peli ja olohuoneen maalaaminen lähti ideana minulta sekä vastaanottokeskuksen työntekijöiltä, muuten toiminta oli osallistujien toiveiden pohjalta järjestetty.

Korttipelieihin osallistui ensimmäisellä kerralla seitsemän ihmistä, ja toiminnan edetessä pelien osallistujamäärät kasvoivat. Osallistujamäärät vaihtelivat seitsemän ja viidentoista henkilön välillä. Osa oli koko pelin ajan mukana ja osa hetken. Mahdollisuus vain hetken osallistua tuki myös osallistumista omien ehtojen mukaan. Innostaminen onnistui, koska mukaan tuli aktiivisten asukkaiden lisäksi myös asukkaita, jotka eivät ole aikaisemmin osallistuneet järjestettyyn toimintaan. Korttipeliin myös osallistui ihmisiä monesta eri kulttuurista, jossa kaikki opettivat toisiaan ja näin koin yhteisöllisyyden sekä kyvykkyyden tunteen lisääntymistä osallistujien keskuudessa. Jokaisella kerralla olohuoneen tiloihin kerääntyi useampia henkilöitä pelaamaan omia pelejään sekä kertomaan peleistä, mitä on pelannut synnyinmaassaan.

Olohuoneen maalaamisiltana kaikki tavoitteet toteutuivat. Maalaamisesta kerrottaessa asukkaille, he innostuivat ajatuksesta. Tällöin mukaan osallistui myös henkilö, joka ei osallistunut mihinkään aikaisempaan tekemiseen, mutta maalaaminen oli miellyttävää. Tämän henkilön kävin kutsumassa erikseen, koska kartoitusvaiheessa hän oli kertonut, että oli omassa kotimaassaan työskennellyt remonttifirmassa ja tällainen tekeminen on mieluisaa. Maalaamisiltana olohuoneessa oli kävijämäärä melkein neljäkymmentä. Osallistujamäärän laskeminen ei onnistunut tarkalleen, koska asukkaita kulki paljon, sekä huoneessa tapahtui paljon samaan aikaan, noin kolmen tunnin ajan. Mainokset sekä asukkaiden kutsuminen tuotti tulosta ja myös keskuksessa oli osallistujat pyytäneet toisiaan tulemaan olohuoneeseen.

Osallistumisen muotoja oli monia. Itse maalaamiseen ja sen valmisteluun osallistujia oli kolme alusta loppuun, mutta monia oli mukana eri kohdissa hetken aikaa. Osa maalasi pienen osan, osa laittoi hetken teippejä sekä osa oli hetken mukana muussa avustamisessa. Monet antoivat neuvoja vierestä sekä useat tulivat juttelemaan maalaamisesta ja kertoivat omia kokemuksia remontoinnista. Olohuoneeseen kerääntyi myös paljon ihmisiä pelailemaan eri pelejä ja seuraamaan maalaamista. Mukana oli tälläkin kertaa kaiutin, josta soitettiin vuorotellen musiikkia. Tämän myötä olohuoneessa oli myös tanssia ja laulua, joka loi iloista tunnelmaa sekä naurua hetken. Yhteisöllisyys ja mielekäs tekeminen oli silmin nähtävää, kun huoneessa olevat ihmiset viettivät iloisena aikaa yhdessä eri tavoin ja olohuoneessa oli kova äänenvoimakkuus.

Tavoitteiden onnistumista tukee myös se, että olohuoneessa alkoi olemaan muina aikoina myös niitä ihmisiä, jotka toivoivat ohjaajan läsnäoloa. Tämä kuvastaa yhteisöllisyyden lisääntymistä sekä osallistumisen sosiaaliseen kanssakäymiseen.

11 Pohdinta

Kehittämistehtävän alussa halusin saada asukkaat mukaan toiminnan suunnitteluun, koska tarkoituksena oli saada toiminnasta mahdollisimman asiakaslähtöistä. Ajatus siitä, että ideoiden kerääminen muun keskustelun ohessa oli hyvä tapa lähestyä aihetta, mutta tunteeksi jäi, että lähestymistapa toiminnan kehittämiseen olisi voinut olla myös joku muu. Jäin pohtimaan, että olisiko tämän lisäksi pitänyt pitää yksi etukäteen suunniteltu sekä mainostettu tapaaminen olohuoneessa, jossa toiminnasta olisi voinut kertoa isommalle ryhmälle. Tällä tavoin osallistujat olisivat voineet saada ideoita toisiltaan sekä ehkä ymmärtää toiminnan tarkoitusta paremmin. Jälkeenpäin miettiessä osallistujien mukaan saamista, olisi enemmän voinut myös kiinnittää huomioita asukkaisiin, jotka tarvitsevat virikkeitä arkeen. Näiden asukkaiden löytämiseen olisi tarvinnut pyytää tietoa enemmän työntekijöiltä, jota tuntevat asukkaat paremmin.

Asukkaiden kiinnostuksen löytäminen ei tullut pelkästään keskustelulla vaan myös ympäristöä tarkkailemalla. Korttia pelatessa huomasin, että olohuoneeseen kokoontui myös asukkaita pelaamaan pienessä porukassa Dominoa. Tämä sai minut lähestymään näitä henkilöitä ja pyytämään, että he opettaisivat myös minulle tämän pelin. Yksi heistä innostuikin asiasta ja tämän toimintahetken ollessa, yllätyksekseni paikalle saapui täysin

uusi porukka. Eri kulttuurit yhdistyivät ja paikalle tuli henkilöitä, jotka eivät aikaisemmin olleet pelanneet yhdessä. Tämä tuki yhteisöllisyyttä. Itse poistuin pelistä, jotta osallistujia mahtui enemmän mukaan. Pelin kautta kommunikointi ihmisten välillä, jotka eivät aikaisemmin olleet olleet tekemisissä, toteutui. Nämä osallistujat näin myöhemmin olohuoneessa, muuta toimintaa toteuttaessani, pelaamassa yhdessä biljardia sekä viettämässä aikaa.

Ideoiksi odotin nousevan jotain, mitä asiakkaat eivät olleet aikaisemmin tehneet keskuksessa. Tiedonkeruussa sekä toiveiden kuuntelussa pitkin työskentelyä kuitenkin nousi samoja, tuttuja asioita, joita he ovat tehneet aikaisemmin. Tämä herätti itselläni kysymyksen siitä, että onko kyse turvallisuuden tunteesta. Kokeeko asukkaat, että epävarman elämäntilanteen keskellä sekä päivittäisten erilaisten ongelmien ratkominen kaipaa hetkeä, jolloin tietää mitä tapahtuu? Kyvykkyyttä ja omaehtoisuutta tukien ja lisäksi, uskaltautui osallistujia enemmän mukaan joka kerta. Toiminnan ollessa tuttua sekä selkeää, että se mahdollisti myös toiminnan seuraamisen, toi mukanaan henkilöitä olohuoneeseen.

Aikataulutus kehittämistyölle osoittautui vaikeammaksi, kun oli ajateltu. Toiminnan alkuperäinen tarkoitus oli olla tiettyinä aikoina. Tämän kautta osallistujille tuleva tieto siitä, että ohjaaja on paikalla olohuoneessa, olisi voinut helpottaa asiakkaiden tuleamista paikalle. Tämä kuitenkin osoittautui nopeasti hankalaksi, koska vastaanottokeskuksen työntekijäresurssit määrittävät arjessa sen, kuinka työntekijöiden on mahdollista päästä paikalle. Tämän takia toiminnan aikataulutus muuttui väljemmäksi, jotta myös työntekijöillä oli sijaa muuttuville tilanteille. Toiminnan toteutus sujui hyvin niin, että päiväkohtaisesti katsoimme mahdollisuuden toteuttaa toimintaa. Opinnäytetyötä tehdessä, oli yhteistyö vastaanottokeskuksen ohjauksiin kanssa erityisen tärkeää. Yhteistyö sujuikin hyvin, sekä toiminta sai paljon tukea. Toiveet hankinnoille sekä olohuoneen kunnostamiselle ei mennyt täysin suunnitelmien mukaan. Olohuoneen hankinnat saapuivat vasta toiminnan loputtua, joten näitä emme voineet hyödyntää tässä kehittämistehtävässä.

Sosiokulttuurisen innostamisen teoriaa käyttäen, opin paljon innostajana olemisesta sekä innostamisesta itsestään. Innostajana oleminen vaatii innostajasta itseltään tiettyjä taitoja sekä luonteenpiirteitä. Jotta asukkaan saa innostettua mukaan osallistumiseen, täytyy innostajan itse omata hyvät vuorovaikutustaidot sekä sensitiivisen lähestymistavan. Innostamisen kohdetta täytyy osata lukea, kuinka ja minkälainen lähestymistapa hänelle sopii. Siitä huolimatta, että innostajalla on iso rooli vaikuttavuudessa, on myös

sellainen innostamisen kohteella. Innostettavan täytyy olla myös valmis haluamaan ottamaan roolia tekemisessä. Ideoiden tuominen ja toimintaan osallistuminen oli sellaisia. Jatkoa ajatellen, tarkoituksena oli tehdä minusta, eli innostajasta, tarpeeton, jotta asukkaat itse loisivat vapaa-ajastaan mielekästä omaehtoiset tekemisen kautta.

Jos lähtisin toteuttamaan kehittämistehtävää uudelleen, niin muuttaisin hieman toimintatapoja. Alkukartoituksen sekä ideoiden keräämisen toteuttaisin eri tavalla. Hankkisin enemmän tietoa järjestämällä tapaamisen useammalle asukkaalle kerrallaan sekä keräämällä tietoa asukkaista, jotka kaipaavat eniten tukea osallistumiseen. Myös sopisin tietyt ajat toiminnalle etukäteen ja pitäisin niistä kiinni, jotta osallistujilla olisi varmuus toiminnan toteutumisesta.

Vapaa-ajan toiminnan sekä asukkaiden arjen parantamiseksi tällaisen toiminnan kehittämiselle on tarve. Toiminnan aloittaminen onnistui mielestäni hyvin ja osallistujat ovatkin toiminnan loppuessa lähestyneet kysellen, koska ohjaaja olisi taas olohuoneessa. Keskuksessa majoittuu paljon miesasukkaita, jotka kaipaavat tekemistä sekä seuraa. Osallistujien palautteesta päätellen kuitenkin olisi tärkeää, että ohjaaja on paikalla ilman ohjaajan roolia vaan toiminta olisi vapaamuotoista sekä rentoa. Osallistujat voisivat kokea yhteistyön kehittämisen olohuoneessa mielekkääksi, jos keskuksen työntekijöillä olisi mahdollisuus olla tiettyinä, ennalta sovittuina, aikoina paikalla. Toiminnan kehittäminen sekä näiden tietojen hyödyntäminen on vastaanottokeskuksen resurssien varassa, kuinka toimintaa voi jatkaa sekä kehittää eteenpäin.

Lähteet

Anis, Merja 2016. Kulttuurien välisen osaamisen kehittäminen koulutuksella. Pakolaistilanne luo odotuksia koulutukselle. Teoksessa Lundqvist, Kia – Itähaarla, Anni (toim.): Kulttuuritietoisia työkäytäntöjä kehittämässä IV. Loppujulkaisu. Turku: Turun yliopiston Braeha-keskuksen julkaisuja 8. 13-14. Saatavana osoitteessa: <https://www.utu-pub.fi/bitstream/handle/10024/130694/Kulttis_julkaisu_IV_.pdf?sequence=2&isAllowed=y> Luettu 22.10.2019.

Arki, arvot ja etiikka 2017. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry.

Arki vastaanottokeskuksessa n.d. Maahanmuuttovirasto. Saatavana osoitteessa: <<https://migri.fi/arki-vastaanottokeskuksessa>> Luettu 11.11.2019.

Deci, Edward – Ryan, Richard 2000. The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. Psychological Inquiry. 11. 227–268. Saatavana osoitteessa: <<https://users.ugent.be/~wbeyers/scripties2012/artikels/The-what-and-why-of-goal-pursuits.pdf>> Luettu 1.11.2019.

Elfving, Eeva – Kärkkäinen, Sari 2018. Sosiaalityön asiantuntijuus vastaanottopalveiluissa. Janus 26. 361-369. Saatavana osoitteessa: <<https://journal.fi/janus/article/view/76454/38332>> Luettu 29.10.2019.

Haverinen, Ville-Samuli 2018. Pakotetusta toimeentuloon. Turvapaikanhakijoiden kotoutuminen vastaanottoiminnan osana. Janus 26. 309-325. Saatavana osoitteessa: <<https://journal.fi/janus/article/view/76386/38336>> Luettu 31.10.2019.

Hiltunen, Anna-Kaisa n.d. Kulttuurivähemmistöprojekti. Taidemuseoalan kehittämissyys Kehys. Saatavana osoitteessa: <http://www.cultureforall.info/doc/monikulttuurisuus_kansio/sanasto.pdf> Luettu 21.10.2019.

Hämäläinen, Juha – Kurki, Leena 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: WSOY.

Korhonen, Vesa 2013. Kulttuurien kohtaaminen yhteiskunnallisena kysymyksenä. Teoksessa Korhonen, Vesa – Puukari, Sauli (toim.): Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus. 34-45.

Korhonen, Vesa 2013. Haasteena monikulttuuriset ohjaustilanteet. Sosiokulttuurisen oppimisen ja kulttuurienvälisen viestinnän näkökulmia. Teoksessa Korhonen, Vesa – Puukari, Sauli (toim.): Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus. 56-70.

Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Vastapaino.

Majoittuminen vastaanottokeskukseen n.d. Maahanmuuttovirasto. Saatavana osoitteessa: < <https://migri.fi/majoittuminen-vastaanottokeskukseen>> Luettu 11.11.2019.

Miettinen, Janissa – Jokinen, Reetta – Mikkonen, Marko 2013. Monikulttuurinen ohjaus turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa. Työskentelyä välitilassa. Teoksessa Korhonen, Vesa – Puukari, Sauli (toim.): Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus. 174-190.

Mitä sosiaalinen osallisuus on 2019. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Saatavana osoitteessa: < <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/mita-sosiaalinen-osallisuus-on->> Luettu 15.1.2020.

Nivala, Elina – Ryytänen, Sanna 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja 14. 9–41. Saatavana osoitteessa: < https://www.uef.fi/documents/364780/1847612/Nivala_%26_Ryytänen_Kohti_sosiaalipedagogista_osallisuuden_ideaalia.pdf/82a018a3-5f0a-4c44-8937-7fd4ac2a3879> Luettu 26.2.2020.

Oleskelulupa 2019. Maahanmuuttovirasto. Tilastot. Päivitetty 17.10.2019. Saatavana osoitteessa: <https://tilastot.migri.fi/index.html#applications/21205>> Luettu 11.11.2019.

Pietilä, Irja 2013. Uuteen kulttuuriin sopeutuminen oppimisprosessina. Teoksessa Puukari, Sauli – Korhonen, Vesa (toim.): Monikulttuurisen ohjauksen lähtökohdat. Jyväskylä: PS-kustannus. 46-55.

Puukari, Sauli – Korhonen, Vesa (toim.) 2013. Monikulttuurisen ohjauksen lähtökohdat. Teoksessa Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus. 12-33.

Pärnä, Katariina 2016. Työelämän monikulttuuristuminen. Kulttuurien välinen vuorovaikutus perhekuntoutuksessa. Teoksessa Lundqvist, Kia – Itähaarla, Anni (toim.): Kulttuuritietoisia työkäytäntöjä kehittämässä IV. Loppujulkaisu. Turku: Turun yliopiston Braeha-keskuksen julkaisuja 8. 23-25. Saatavana osoitteessa: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/130694/Kulttis_julkaisu_IV_.pdf?sequence=2&isAllowed=y> Luettu 22.10.2019.

Ryan, Richard – Deci, Edward 2000. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. Contemporary Educational Psychology 25. 54–67. Saatavana osoitteessa: <<https://mmrq.pbworks.com/f/Ryan,+Deci+00.pdf>> Luettu 25.11. 2019.

Sisäministeriö n.d. Pakolainen pakenee vainoa kotimaassaan. Saatavana osoitteessa: <<https://intermin.fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat-ja-pakolaiset>> Luettu 11.11.2019.

Soppela, Sanna 2016. Kulttuuritietoista erityisosaamista tarvitaan työelämässä. Teoksessa Lundqvist, Kia – Itähaarla, Anni (toim.): Kulttuuritietoisia työkäytäntöjä kehittämässä IV. Loppujulkaisu. Turku: Turun yliopiston Braeha-keskuksen julkaisuja 8. 20-22. Saatavana osoitteessa: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/130694/Kulttis_julkaisu_IV_.pdf?sequence=2&isAllowed=y> Luettu 22.10.2019.

Suomen Punainen Risti n.d. Keskeiset käsitteet. Ei rasismille. Saatavana osoitteesta: <<https://www.eirasismille.fi/sisalto/keskeiset-k%C3%A4sitteet>> Luettu 11.11.2019.

Tarina n.d. Luona Oy. Saatavana osoitteesta: <<https://www.luona.fi/tietoa-meista/tarina/>> Luettu 14.11.2019.

Toiminnassa olevat aikuisille ja perheille tarkoitetut vastaanottoyksiköt 2019. Maahanmuuttovirasto. Verkkodokumentti. Saatavana osoitteessa: <https://migri.fi/documents/5202425/6428609/vastaanottokeskusten+kapasiteetti_2017-01-02_2_.xlsx/61d67361-7279-4903-83b9-2a4fc7dae366/vastaanottokeskusten+kapasiteetti_2017-01-02_2_.xlsx.pdf> Luettu 11.11.2019.

Vasalampi, Kati 2017. Itsemääräämisteoria. Teoksessa Salmela-Aro, Katariina – Nurmi, Jari-Erik (toim.): Mikä meitä liikuttaa. Motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus. 54-65.

Mainos korttipeliin

**TULE PELAAMAAN KORTTIA OH-
JAAJAN KANSSA OLOHUONEE-
SEEN TÄNÄÄN KLO 17.**

**COME AND PLAY CARDS WITH
COUNSELLOR TO DAY AT 5 PM. IN
THE LIVING ROOM.**

Mainos Dominopeliin

**TULE PELAAMAAN DOMINOA OH-
JAAJAN KANSSA OLOHUONEE-
SEEN TÄNÄÄN KLO 17.**

**COME AND PLAY DOMINO WITH
COUNSELLOR TO DAY AT 5 PM. IN
THE LIVING ROOM.**

Mainos maalaamiseen

TULE MAALAAMAAN OLOHUONETTA OHJAAJAN KANSSA TÄNÄÄN KLO 17.

COME AND PAINT THE LIVING ROOM WITH COUNSELLOR TO DAY AT 5 PM.

